

Ковчин Н. А.

Кандидат педагогічних наук,

старший науковий співробітник

Інститут педагогіки НАПН України

м. Київ, Україна

РОЛЬ СУЧАСНОГО ПІДРУЧНИКА В СТАНОВЛЕННІ ОСОБИСТОСТІ СТАРШОКЛАСНИКІВ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ЕКОНОМІКИ

Проблема впливу шкільного підручника з економіки на процес становлення особистості учнів, їх психоемоційної сфери стала досить актуальною і потребує інноваційного підходу. Оновлений підручник має застосувати певні стратегії формування нових економічних знань: інтеріоризації, проблематизації і рефлексії.

Стрімкі темпи глобальних трансформацій, що відбуваються у соціумі, економіці, геополітиці потребують своєчасного осмислення, аналізу та змін світогляду особистості для здатності об'єктивно оцінити глобальні і локальні економічні процеси.

Підготовка старшокласників до самостійного життя потребує системних знань про світові процеси, зокрема, з економіки, а також становлення особистості, формування важливих психологічних якостей, для успішного формування адаптаційних процесів в подальшому самостійному житті. Сучасна система економічної освіти має враховувати нові вимоги до створення підручника. Для цього необхідно здійснювати реформування і оновлення як змісту освіти, так і розроблення інноваційних підходів до формування особистості учнів, здатності до адаптації. Глобальні системні зміни в суспільстві, економіці не можуть не впливати на розвиток, діяльність, активність сучасної особистості школярів. Зважаючи на ці процеси, у сучасній особистості виникає необхідність адаптуватись до трансформуючих змін і таким чином успішно планувати власну життєву діяльність, самоудосконалення, самореалізацію в галузі економіки. Тому підручник нового покоління має не тільки формувати економічні знання, але і забезпечувати психологічну підготовку особистості до підприємницької діяльності, самостійної трудової діяльності в галузі економіки, готовності до управлінської діяльності на виробництві, в різних трудових колективах в економічній галузі.

Нині у глобальному світі реальний шанс на успіх дає ефективна реалізація загального потенціалу особистості. Саме особистість як носій інтелекту, знань, умінь, досвіду, економічної та соціальної мобільності, здатності до адаптації виступає головною

складовою ментального національного багатства кожної країни та головним ресурсом соціально-економічного розвитку.

Економічна шкільна освіта як інтегративна, світоглядна компонента загальної шкільної освіти розширює адаптаційні можливості особистості старшокласників. Знання економічних законів, сучасних особливостей розвитку економіки в суспільстві дає можливість учням об'єктивно оцінювати глобальні процеси, аналізувати, критично мислити, формувати власну життєву позицію, ефективно адаптуватись в сучасному суспільстві, це можливо завдяки оновленому сучасному підручнику з економіки. Важливу роль також відіграють курси за вибором географічного і економічного спрямування [1, 2].

Дуже важливим для економічної освіти в гімназії та ліцеї є розвиток економічного мислення. Економічне мислення це: а) система поглядів індивіда на закономірності економічного розвитку, сутність економічних явищ і процесів та причини їх виникнення; б) діалектичне поєднання і взаємодія економічних знань, ідей, теорій в економічній системі. Економічне мислення – структурний елемент мислення людини взагалі. Зміст економічного мислення людини зумовлений типом існуючих суспільних відносин (економічних, соціальних, політичних, культурних), умовами її життя, місцем у соціальній структурі. Визначальним фактором змісту економічного мислення є характер існуючих відносин власності, уміння знаходити оптимальні для зростання ефективності окремого підприємства, галузі, варіанти розвитку, орієнтація на найраціональніше використання економічних і природних ресурсів.

В процесі навчання економіки оновлений підручник забезпечує розвиток економічного мислення, економічної культури, формування мотивації підприємницької діяльності, емоційно-вольової сфери, копінг-ресурсу та особистісної стратегії, підприємницької компетентності, критичного мислення, менеджерських здібностей.

Література.

1. Назаренко Т. Г. Роль курсів за вибором в організації профільного навчання географії / Т. Г. Назаренко // Курси за вибором з географії. Зміст і методичні рекомендації / уклад. Т. Г. Назаренко, – Харків, : Вид. група «Основа», 2011. – 112 с. – (Б-ка журн. «Географія». Вип.8 (92)).

2. Топузов О. М. Особливості впровадження профільного навчання географії в загальноосвітні навчальні заклади України / О. М. Топузов // Курси за вибором з географії. Зміст і методичні рекомендації / уклад. Т. Г. Назаренко, – Харків, : Вид. група «Основа», 2011. – 112 с. – (Б-ка журн. «Географія». Вип.8 (92)).